

簡明哲學辭典 譯名彙編

馬克思 恩格斯
中共中央 列寧 斯大林 著作編譯局編譯

時代出版社

簡明哲學辭典
譯名彙編

中共中央馬克思恩格斯著作編譯局編譯
列寧斯大林

(俄華對照·華俄對照)

時代出版社

一九五六年·北京

时 代 出 版 社 出 版

北京市書刊出版業營業許可證出字 45 號

(北京阜外百萬莊出版大樓)

新 華 書 店 發 行

外文印刷廠印刷 · 外文印刷廠裝訂

1956 年 5 月北京初版 1956 年 5 月第 1 次印刷

開本：787×1092 1/32 印張：12-18/32 字數：254 千字 插頁：4

1—14,000 冊 定價(10) 1.90 元

統一書號：9 13·125

前 言

这本彙編是根据一九五四年罗森塔尔、尤金合編的“簡明哲学辞典”俄文第四版中的人名、地名、書名、雜誌、報紙、党派、学說、主义、專門術語等編譯的。彙編分正編（俄華对照）、副編（華俄对照）和附錄（“辯証唯物主义”一書中的一些名詞，分俄華对照和華俄对照兩個部分），原先僅供中共中央馬克思恩格斯列寧斯大林著作編譯局內部統一譯名之用，現因各方对这本譯名彙編的需要日漸增多，經中共中央馬克思恩格斯列寧斯大林著作編譯局重新整理，向外發行，以供参考。如有不妥之处，希指正。

1467409

凡 例

- (1) 这本彙編分正編、副編和附錄三个部分：正編是根据“簡明哲学辞典”俄文第四版中的名詞按字母順序排列，採取俄華对照的形式；副編是根据該書中文版中的譯名按筆画多少排列，採取華俄对照的形式，副編之前附有中文檢字表，可供查考；附錄部分“辯証唯物主义”一書中的名詞採取俄華对照和華俄对照兩種形式，与“簡明哲学辞典”重複者均未列入。
- (2) 譯名包括人名、地名、書名、雜誌、報紙、党派、學說、主義、專門術語等。
- (3) 人名如果是複姓，複姓之間佔半字綫；人名用全名或簡稱，均从原文。
- (4) 俄文人名排列的順序是：姓，父名，名字；中文人名排列的順序，全名、簡稱的寫法与俄文人名同。
- (5) 譯名后有括弧註上（人）字的是人名，註上（地）字的是地名，余从略。
- (6) 俄文名詞是簡寫字，在簡寫字之后用括弧註以全稱；相反地，俄文名詞是全稱，則在全稱之后用括弧註以簡寫字。
- (7) 名詞不是俄文而是德文、拉丁文、希臘文、保加利亞文等則列入“其他”一項附在最后，以供參考。
- (8) 彙編中有些俄文名詞已經根据新版本（第四版增訂版）加以修訂，有些譯名已加以訂正。凡是修訂或訂正过的中俄文名詞詞首都附有“*”这个符号。

А

(俄文頁碼)

Абеляр, Пьер	阿伯拉爾, 比埃爾 (人)	3
Абовян, Хачатур	阿波維楊, 哈查杜爾 (人)	3
Абсолют	絕對	97
	絕對者	183
Абсолютистские порядки	專制制度	362
«Абсолютная идея»	┌ 絕對觀念 ┐	96
Абсолютная истина	絕對真理	5
Абсолютная монархия	君主專制政體	113
Абсолютная необходимость	絕對的必然性	522
Абсолютная постоянная скорость	絕對不變的速度	594
Абсолютная природа	絕對自然	6
Абсолютная свобода инди- видуума	個人的絕對自由	44
«Абсолютное знание»	┌ 絕對知識 ┐	97
Абсолютное равновесие	絕對的均衡	124
Абсолютные свойства	絕對特性	336
«Абсолютные ценности»	┌ 絕對價值 ┐	474
Абсолютный возраст почв	土壤的絕對年齡	77
«Абсолютный дух»	┌ 絕對精神 ┐	96
Абсолютный закон природы	自然界的絕對規律	139
Абсолютный идеализм	絕對唯心主義	7
Абсолютный покой	絕對的靜止	124
Абсолютный релятивизм	絕對的相對主義	674
Абсолютный характер	絕對的性質	124

Абстракт	抽象物	589
Абстрактная чувственность	抽象的感性	110
Абстрактное мышление	抽象的思維	424
Абстрактное тождество	抽象的同一性	7
Абстрактные умозаключения	抽象推理	464
Абстракция научная	科學的抽象	7
Августин, Аврелий	奧古斯丁, 奧略里 (人)	8
Авенариус, Рихард	阿芬那留斯, 理查 (人)	8
Аверроизм	阿威羅伊主義	181
Аверроэс	阿威羅伊 (人)	9
Авиценна	阿維森納 (人)	9
Аврелий, Марк	奧勒留, 馬爾克 (人)	576
Агностик	不可知論者	9
Агностицизм	不可知論	9
Агригент	阿格里琴托 (地)	685
Агробиология	農業生物學	398
Агрохимические свойства почвы	土壤的農業化學性能	78
Адлер М.	阿德勒 麥· (人)	400
Айер	阿葉爾 (人)	294
Академизм	學院主義	574
Академики	學院派	27
«Академия св. Фомы»	〔聖托馬斯學院〕	401
«Аквизит философии»	〔哲學的成就〕 (書名)	149
Аквинский, Фома	阿奎那, 托馬斯 (人)	10
Аккумуляция элементов	元素的積累	78
Аксаков	阿克薩柯夫 (人)	573

Аксельрод Л.	阿克雪里羅得 柳·(人)	347
Аксельрод П.	阿克雪里羅得 巴·(人)	281
Аксиома о параллельных линиях	平行綫定理	288
Активное начало	能動的本原	576
Активность	能動性	32
	積極性	469
Актуализм	現實論	399
Акциденция	偶性	11
Александр С.	亞歷山大 薩·(人)	685
Александр (Афродизий- ский)	亞歷山大(人)	454
Александрия	亞歷山大里亞(地)	400
Александров	亞歷山大羅夫(人)	209
Ализарин	茜素	6
Алкивиад	阿基維阿德(人)	541
Алогизм	* 非邏輯主義	11
Алтай	阿爾泰山地區	79
«Алфавит мира»	ㄟ世界的字母表ㄟ(書名)	539
Алхимики	煉金術士	11
Алхимия	煉金術	11
Альтруизм	利他主義	11
Альфа-частица	α 粒子	37
Альфа-частица (α)		37
Амбарцумян	阿姆巴楚米楊(人)	253
Амёба	變形蟲	614
Американизм	美國主義	161
«Американские тресты»	ㄟ美國托拉斯ㄟ(書名)	275-276

«Американский индивидуализм»	〔美國的個人主義〕(書名)	579
Америций	鎔	38
Аммон	阿蒙(人)	544
Аморализм	* 非道德主義	11
Анаксагор	阿那克薩哥拉(人)	12
Анаксимандр	阿那克西曼德(人)	25
Анаксимен	阿那克西米尼(人)	25
«Анализ ощущений»	〔感覺的分析〕(書名)	339
Анализатор	分析器	360
«Аналитика I»	〔分析前篇〕(書名)	33
«Аналитика II»	〔分析後篇〕(書名)	33
Аналогия	類比	13
Анархист кропоткинец	無政府主義者克魯泡特金分子	15
Анархические утопии	無政府主義空想	14
Анархо-индивидуализм	無政府個人主義	14
Анархо-коммунизм	無政府共產主義	14
Анархо-синдикализм	無政府工團主義	14
Анархо-синдикалисты	無政府工團主義者	14
Анатомо-физиологический аппарат	解剖生理器官	435
Англо-саксы	盎格魯撒克遜	162
Анджелл	安吉爾(人)	465
Андроник (Родосский)	安德羅尼古(人)	454
Анимизм	萬物有靈論	18
Анненков	安年柯夫(人)	395
«Аннигиляция» материи	物質〔湮滅〕	334

Ансельм (Кентерберийский)	安瑟倫 (人)	508
Антагонизм	對抗	18
Антагонистические классы	對抗階級	242
Антагонистические противоречия	對抗性矛盾	18
Антагонистическое классовое общество	階級對抗的社會	350
Антагонистическое общество	對抗性社會	397
Антей	安泰 (人)	352
Антигуманизм	反人道主義	404
Антидемократизм	反民主主義	404
Антиисторизм	反歷史主義	92
Антиклерикализм	反教權主義	538
Антикрепостническое движение	反農奴制運動	539
Антиленинские течения	反列寧派	17
Антимарксистская теория Марра о языке	馬爾的反馬克思主義的語言學說	313
Антиномия	二律背反	24
Антипатриоты	反愛國主義者	538
Антисфен	安提西尼 (人)	237
Антитезис	反題	609
*Антифон	安迪芬 (人)	543
Античная демократия	古代民主政體	105
Античная философия	古希臘羅馬哲學	25
Античный материализм	古代唯物主義	26
Антонович, Максим Алексеевич	安東諾維奇, 馬克西姆·阿列克謝也維奇 (人)	28

«Антропогенія, или исторія развития человека»	『人類起源說』或『人類發展史』（書名）	99
Антропологизм	人本主義	29
Антропологический материализм	人本主義的唯物主義	30
Антропологический принцип	人本主義原則	30
Антропологический принцип в философии	哲學中的人本主義原則	30
Антропология	人類學	99
Антропоморфизм	擬人觀	30
Антропоцентризм	人類中心說	30
Анфантен	安凡丹（人）	531
Апейрон	無限者	25
Апологетика	護教論	447
«Апология безумца»	『狂人的辯護』（書名）	658
Апория	疑難	30
Апостериори	後天	31
Апперцепция	統覺	31
Априори	先天	31
Априоризм	先天論	638
Априорная категория	先天的範疇	477
Априорное происхождение	先天起源	427
«Априорное утверждение»	『先天的論斷』	31
Априорность пространства и времени	空間和時間的先天性	596
Априорность форм познания	認識形式的先天性	99
Априорные общие принципы	一般的先天原則	560

Априорные понятия	先天的概念	31
Априорный закон	先天的規律	506
Арабская цифровая система	阿拉伯記數法	634
Аракчеевщина	阿拉克切也夫式的統治	385
Аристипп	亞里斯提卜(人)	237
Аристотелизм	亞里士多德主義	181
Аристотель	亞里士多德(人)	31
Аристофан	阿里斯托芬(人)	541
Арифметическая прогрессия	算術級數	302
Артельная обработка земли	勞動組合的耕種制	419
Архаические суеверия	腐朽的迷信觀念	455
Архангельская губерния	阿爾漢格爾斯克省(地)	296
Аскетизм	禁慾主義	564
Аскетическая церковная мораль	禁慾主義的教會道德	96
«Асмодей нашего времени»	『現代的阿斯莫達依』 (篇名)	29
Ассимиляция	同化	170
Ассирия	阿西里亞(地)	498
Астрологические заблуждения	占星術的謬誤	182
Астрономические таблицы	天文表	100
Атеизм	無神論	33
Атеист	無神論者	144
Атом вещества	物質原子	22
Атомизм	原子論	505
Атомистика		35

Атомистическая теория		339
Атомистический материализм	原子論唯物主義	225
Атомно-молекулярное строение материи	物質的原子—分子結構	296
Атомное число	原子序數	37
Атомное ядро	原子核	37
Атомные весы	原子量	341
Атомный электрон	原子中的電子	235
Атомы души	靈魂原子	95
Атомы «животной души»	「動物靈魂」原子	96
Атомы с неустойчивыми ядрами	帶不穩定性核的原子	37
Атомы со стабильными ядрами	帶穩定性核的原子	37
Атрибут	屬性	38
Атрибут мышления	思維屬性	128
Атрибут протяжённости	廣延屬性	128
Афинская демократия	雅典民主政體	460
Афшан	阿富汗（地）	181
Ахиллес	*阿基里斯（人）	30
Ахундов, Мирза Фатали	阿洪多夫, 米爾札·法塔里（人）	39

Б

Бабёф	巴貝夫（人）	369
Бабст	巴布斯特（人）	663
Бабувисты	巴貝夫主義者	369
Базар	巴札爾（人）	531

Базаров	巴札羅夫 (人)	9
«Базиллада»	『巴齊里阿達』 (詩)	368
Базис	基礎	41
Бакунизм	巴枯寧主義	45
Бакунин, Михаил Алек- сандрович	巴枯寧, 米哈伊爾·亞歷山 大羅維奇 (人)	44
Бакунисты	巴枯寧派	271
	巴枯寧分子	311
Бакунисты-анархисты	無政府主義者巴枯寧派	503
Балаганск	*巴拉干斯克 (地)	568
Бао Цзин-ян	鮑敬言 (人)	637
Бармен	巴門 (地)	687
Барнхем	巴恩漢 (人)	607
Батеньков	巴琴柯夫 (人)	122
Батумская тюрьма	巴士姆監獄	568
Бауэр, Бруно	鮑威爾, 布魯諾 (人)	310
Бауэр О.	鮑威爾 奧· (人)	339
Бах	巴赫 (人)	400
Безбуржуазность	沒有資產階級性質	650
Безграничность материи	物質的無盡性	52
Безличное начало	非人格的本原	440
Безродный космополит	沒有祖國觀念的世界主義者	254
Безусловные рефлексy	無條件反射	437
Бейль, Бэйль, Пьер	培爾, 比埃爾 (人)	45
Бсккерель	柏克勒爾 (人)	37
Белинский, Виссарион Григорьевич	別林斯基, 維薩里昂·格里 哥里也維奇 (人)	46
Белковое вещество	蛋白質	242
Белковое тело	蛋白體	243

Белогвардейские полчища	白衛軍隊	283
Белое духовенство	白衣僧	538
«Белокурая бестия» (зверь)	『金髮野獸』	404
Бельтов	別里托夫(人)	236
Бентам	邊沁(人)	616
Бергсон, Анри	柏格森, 昂利(人)	50
Бердяев	別爾嘉也夫(人)	276
Бериташвили	別利塔施維里(人)	439
Беркелий	鎔	38
Берклеанство	貝克萊主義	184
Беркли, Джордж	貝克萊, 喬治(人)	51
Бернал	貝爾納(人)	630
Бернард	貝爾納德(人)	251
Бернштейнианство	伯恩施坦主義	52
Бернштейнианцы	伯恩施坦派	513
«Беседы и математические доказательства, касающиеся двух новых отраслей науки, относящихся к механике и местному движению»	『關於力學和局部運動的兩門新科學的談話和數學證據』(書名)	95
Бесконечно большое	無限大	52
Бесконечно малое	無限小	52
Бесконечность	無限性	139
Бесконечность мира	世界的無限性	94
Беспартийность	無黨性	442
«Бессилие разума»	『理性無能』	537
Бессмертие души	靈魂不死	218
Бессмертная душа	不滅的靈魂	461

«Бестелесная субстанция»	『非物質的實體』	110
Бестужев	別斯屠熱夫 (人)	126
Бестужев-Рюмин	別斯屠熱夫-留明 (人)	125
Бета-частица	β 粒子	37
Бетсон	貝特遜 (人)	343
Библейские религиозные предписания	聖經的宗教法條	211
Библейско-птоломеевская система строения мира	聖經式的托勒密的宇宙結構論	30
Биогенетический закон	生物發生律	459
Биогеохимия	生物地質化學	157
Биология	生物論	80
Биологический круговорот	生物循環	78
Биологический организм	生物機體	425
Биологический фактор	生物因素	77
Биологический элемент		77
«Биологическое поле»	『生物場』	81
Биосфера	生物圈	78
Биохимия	生物化學	171
Бихевиоризм	行爲主義	53
Благоприобретённые признаки	獲得性	502
Блаженный Августин	聖奧古斯丁 (人)	86
Блеккет	布萊凱特 (人)	630
«Ближайшая подкорка»	『最近的皮質下部』	360
Бликие к форме круга движения планет	行星的近於圓形的運動	253
Блюм, Леон	勃魯姆, 列昂 (人)	473
Богардус	鮑加杜斯 (人)	251

Богданов, Александр Алек- сандрович	波格丹諾夫, 亞歷山大·亞 歷山大羅維奇 (人)	54
Богдановско-бухаринская концепция	波格丹諾夫—布哈林的觀點	480
Богемия	波希米亞 (地)	245
«Богемские братья»	〔波希米亞兄弟會〕	245
Богоискатели	尋神派	54
Богоискательство	尋神說	54
Богородица	聖母	230
Богословие	神學	590
Богословско-идеалистиче- ская система	神學唯心主義體系	401
«Богословско-политический трактат»	〔神學政治論文〕 (書名)	562
Богостроители	造神派	54
Богостроительство	造神說	54
Божеская стадия (детство человечества)	神靈的階段 (人類的童年)	76
Божеский период	神靈時期	593
Божественное начало	神的本原	566
Божественный разум	神的理性	181
Бойль	波義耳 (人)	297
Боккаччо	薄伽丘 (人)	115
Бокль	巴克爾 (人)	103
Болонья	波倫亞 (地)	10
Болотные почвы	沼澤土	156
Больцман	波爾茲曼 (人)	691
Большая (первая) посылка	大前提 (第一個前提)	615